

T Á J É K O Z T A T Ó *

*az államháztartás központi alrendszerének
2013. október végi helyzetéről*

2013. november

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

Az államháztartás központi alrendszerének október végi pénzforgalmi adatai

Az államháztartás központi alrendszerének 2013. október havi többlete 61,4 milliárd forintra teljesült. A Kormány várakozásainak megfelelnek a központi költségvetés október végi pénzforgalmi adatai.

A mostani és a következő hónapokra várt bevételek és kiadások alátámasztják, hogy teljesülni fog az idei 3% alatti hiánycél.

Az államháztartás központi alrendszerén belül a központi költségvetés 24,5 milliárd forintos, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 21,6 milliárd forintos, az elkülönített állami pénzalapok pedig 15,3 milliárd forintos többlettel zártak októberben. Így az államháztartás központi alrendszerének 2013. október végi hiánya 887,7 milliárd forintra teljesült.

A kiadások és bevételek összehasonlításakor figyelembe kell venni, hogy azok egymáshoz képest időbeli elcsúszással teljesülnek. A bevételi oldalt tekintve, néhány adónemből származó bevételi előirányzat csökkent, bizonyos adónemek megszűntek, illetve módosultak, másrészt új adónemek kerültek bevezetésre. Ki kell emelni azonban azt is, hogy egyszeri, nagy bevételi tételek még az év hátralévő részében fognak befolyjni a költségvetésbe, úgymint a frekvenciahasználati jogosultság értékesítéséből származó mintegy 100 milliárd forintos bevétel, a pénzügyi tranzakciós illeték júniusban előírt - négy ütemben történő – befizetésének második fele, az energiaellátók jövedelemadója és a társasági adó jelentős része is.

Központi költségvetés

Bevételek

A központi költségvetés október végi bevételei az előző év azonos időszakához képest közel 761 milliárd forintra kedvezőbben alakultak. A magasabb teljesülés hátterében egyrészt egyes adóbevételek - az általános forgalmi adó, a személyi jövedelemadó, a regisztrációs adó, a pénzügyi szervezetek különadója, valamint az illetékbevételek - előző évet meghaladó befizetései, valamint az idén bevezetett új adónemekből befolyt bevételek, másrészt pedig a központi költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok magasabb összegű bevételei állnak. Emellett nagyobb összegben alakultak a helyi önkormányzatok befizetései és az egyéb bevételek is.

Kiadások

A kiadási oldalt tekintve többletkiadást eredményezett, hogy az önkormányzati feladatok és azok finanszírozása több területen átkerült az államháztartás központi alrendszerébe. Ennek következtében a központi költségvetés október végi kiadásai mintegy 1224 milliárd forintra magasabb összegben teljesültek, mint az elmúlt év azonos időszakában. Ebben az évben már központi kiadásként jelentkeznek az átvett egészségügyi, szociális és egyéb intézmények - pl. kórházak, fogyatékkal élőket gondozó intézmények, gyermekvédelmi intézmények - kiadásai, valamint a köznevelésben a pedagógusok illetménye. Ezenkívül meghaladták az előző évi

kifizetéseket az egyedi és normatív támogatások, a közszolgálati műsorszolgáltatás támogatása, a lakásépítési támogatások, az egyéb kiadások és az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások is.

Kamatgyenleg

A korábbi évekhez képest – a fegyelmezett államháztartási gazdálkodás és az adósságcsökkentés eredményeként, a mérséklődő hozamoknak is köszönhetően – a nettó kamatkidadások csökkentek. A kamatkidadások 2013. I-X. hónapban 972,5 milliárd forintot tettek ki, 35,9 milliárd forinttal kevesebbet, mint az előző év megfelelő időszakában, a kamatbevételek pedig 102,3 milliárd forintos szintet értek el, 12,7 milliárd forinttal kevesebbet az előző évinél.

TB Alapok

A társadalombiztosítási alapok 2013. október végi 234,7 milliárd forintos szufficitje a Nyugdíjbiztosítási Alap 178,2 milliárd forintos, valamint az Egészségbiztosítási Alap 56,5 milliárd forintos többletéből tevődik össze. 2012. október végén az Alapok együttes hiánya 61,6 milliárd forintot tett ki. A különbség elsősorban bevételi oldalon jelentkezett, az előző évinél magasabb összegben teljesültek többek között a Nyugdíjbiztosítási Alap szociális hozzájárulási adó- és járulékbevételei, az egészségügyi hozzájárulások, valamint az Egészségbiztosítási Alap költségvetési támogatásai, térítései is. Ez utóbbi jogcím 2013-tól már a munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggő hozzájárulásokat is tartalmazza.

Elkülönített állami pénzalapok

Az elkülönített állami pénzalapok október végi 70,0 milliárd forintos többlete az előző év azonos időszakához képest alacsonyabb lett. Az alapok összes bevételei 25,9 milliárd forinttal alacsonyabban, kiadásai pedig 36,9 milliárd forinttal magasabban teljesültek az előző év azonos időszakához viszonyítva. A bevételek közül a Nemzeti Foglalkoztatási Alap szakképzési hozzájárulás bevételeiből folyt be kevesebb, ezenfelül az Alap a szociális hozzájárulási adóból az idén már nem részesül. A kiadások közül a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Start-munkaprogram teljesítése – az előirányzatnak megfelelően – és az EU-s elő- és társfinanszírozás alakult magasabb összegben. Továbbá a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap, valamint a Nemzeti Kulturális Alap idei kiadása is nagyobb lett.

Az államháztartás központi alrendszerének október végi főbb pénzforgalmi adatai a következők:

	milliárd forintban		Index (%)	milliárd forintban		Index (%)
	2012. évi tény (1)	2012. I-X. hó tény (2)	tény=100 (2/1)	2013. évi törvényi módosított előirányzat (1)	2013. I-X. hó tény (2)	törvényi módosított előirányzat=100 (2/1)
Központi költségvetés egyenlege	-611,2	-729,4	119,3	-1 043,4	-1 192,4	114,3
bevétel:	9 403,6	7 403,9	78,7	10 232,4	8 164,6	79,8
kiadás:	10 014,8	8 133,3	81,2	11 275,8	9 357,0	83,0
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	130,1	132,9	102,2	-7,4	70,0	-
bevétel:	508,3	404,2	79,5	441,3	378,2	85,7
kiadás:	378,2	271,3	71,7	448,7	308,2	68,7
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	-117,5	-61,6	52,4	0,0	234,7	-
bevétel:	4 510,6	3 745,0	83,0	4 651,6	4 097,0	88,1
kiadás:	4 628,1	3 806,6	82,2	4 651,6	3 862,3	83,0
EGYENLEG ÖSSZESEN	-598,6	-658,1	109,9	-1 050,8	-887,7	84,5
bevétel:	14 422,5	11 553,1	80,1	15 325,3	12 639,8	82,5
kiadás:	15 021,1	12 211,2	81,3	16 376,1	13 527,5	82,6

I.

A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK FŐBB JELLEMZŐI

A.

A BEVÉTELEK RÉSZLETES ÁTTEKINTÉSE

1. **Társasági adóból** a központi költségvetésben az év első tíz hónapjában 167,4 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az előző év azonos időszaka értékének 96,6%-a. Az elmaradás háttérében a kedvezményes, 10%-os adókulcs kiterjesztése áll, amely miatt a vállalkozások az év első hat hónapjában alacsonyabb adóelőleg-fizetési kötelezettséget teljesítettek, mint az előző év azonos időszakában.

A **hitelintézeti járadék** jogcímen a központi költségvetésben október végéig 12,6 milliárd forint bevétel realizálódott, amely teljesítés 6,1 milliárd forinttal meghaladja a 2012. év első tíz hónapjában befolyt bevételt. A nagyobb teljesülést a hitelintézetek árfolyamgát-rendszeréhez kapcsolódó adóalap növekedése indokolja.

A **cégautóadóból** október végéig 31,8 milliárd forint bevétel teljesült, mely a 2012. év azonos időszakának hasonló értékét 1,0 milliárd forinttal haladja meg.

Az **energiaellátók jövedelemadója** címén az év első tíz hónapjában a központi költségvetésben -25,8 milliárd forint bevétel keletkezett. Ez a negatív bevételi összeg 8,1 milliárd forinttal kedvezőbb a bázisévi bevételnél. Az előző év azonos időszakához viszonyított eltérés a májusi adóbevallásokhoz kapcsolódó adó-visszaigénylések eredménye.

Az **egyszerűsített vállalkozói adóból** az év I-X. hónapjában 77,9 milliárd forint bevétel teljesült. E bevétel 24,9%-kal marad el a 2012. év azonos időszakának értékétől, melynek háttérében az adózók új adónemekre, elsősorban a kisadózók tételes adójára (a továbbiakban: KATA) való áttérése áll. A KATÁ-t a 2013. évben eddig mintegy 12 ezer, korábban EVÁ-s vállalkozás választotta.

Az **energiaadóból** 13,7 milliárd forint bevétele származott a központi költségvetésnek az év első tíz hónapjában, amely az előző év azonos időszakának értékétől 0,8 milliárd forinttal (5,5%-kal) maradt el. Az elmaradás a befizetések 2,3 milliárd forintos és a kiutalások 1,4 milliárd forintos csökkenésének egyenlegeként keletkezett.

A **környezetterhelési díj** mérlegsoron – a jóváírások és terhelések egyenlegeként – az I-X. havi adatok alapján 5,0 milliárd forint keletkezett, amely az előző év azonos időszakának az értékétől 1,0 milliárd forinttal maradt el. A halmozott teljesítés az éves előirányzat 59,2%-át teszi ki.

Bányajáradék címén október végéig 53,3 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek. A 2012. évi adatokhoz képest 37,0 milliárd forinttal, azaz 41,0%-kal volt alacsonyabb a befizetés. A bevétel elmaradásának háttérében elsősorban a gázértékre bevezetett felső korlát, a nyersolaj világpiaci árának mérséklődése, valamint a 10%-os rezsicsökkentés érdekében véghezvitt hatósági ár csökkentése áll.

Játékadóból az év I-X. hónapjában 25,5 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek, amely 21,6 milliárd forinttal (45,9%-kal) alacsonyabb a 2012. év azonos időszakának befizetésénél.

Az **egyéb befizetések** mérlegsoron október végéig mintegy 17,7 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az egy évvel korábbi, 12,2 milliárd forint összegű bevételt 5,5 milliárd forinttal meghaladja. Ezen a mérlegsoron a NAV által beszedett bírság- és pótlékbevételek szerepelnek.

Az **egyéb központosított bevételek** mérlegsoron jelennek meg a költségvetési törvény 12. § (1) bekezdésében meghatározott központosított bevételek (pl. a rehabilitációs hozzájárulásból, a környezetvédelmi termékdíjakból, a különféle bírságokból, valamint a 2013. július 1-jétől bevezetett elektronikus útdíjból származó bevételek). Október végéig 167,4 milliárd forint bevétel teljesült ezen a mérlegsoron, amely 17,8 milliárd forinttal magasabb az előző év hasonló időszakához képest. A többletet elsősorban az idén július elsejével bevezetett elektronikus útdíjból származó bevétel indokolja.

A **pénzügyi szervezetek** 2010-ben bevezetett **különadója** soron október végéig a központi költségvetésnek 102,0 milliárd forint bevétele keletkezett, amely

61,5 milliárd forinttal magasabb a 2012. év azonos időszakának befizetésénél. A magasabb teljesülés háttérében a pénzügyintézetek végtörlesztéshez kapcsolódó, 2012-ben teljesített adó-visszaigénylései állnak.

A szintén 2010-ben bevezetett **egyes ágazatokat terhelő különadóból** 2013. I-X. hónapjában 9,9 milliárd forint bevétel származott. 2013. január 1-jétől az adónem megszűnt, de az áthúzódó pénzforgalmi hatás miatt idén még jelentkezett befizetés.

A kisadózók tételes adója új adónem, amely 2013. január 1-jétől hatályos. Október végéig 22,4 milliárd forint bevétel teljesült.

A kisvállalati adó szintén új adónem, amely 2013. január 1-jétől hatályos. Az év első tíz hónapjában 8,8 milliárd forint bevétel realizálódott.

A közműadó mérlegsoron október végéig 52,7 milliárd forint bevétel keletkezett. Az adónem 2013. január 1-jétől került bevezetésre, az adót az adózók évente kétszer fizetik be (március 20-ig és szeptember 20-ig).

2. Az év első tíz hónapjában az **általános forgalmi adóból** 2277,4 milliárd forint bevétele keletkezett a költségvetésnek, ami az egy évvel korábbi összeget 23,3 milliárd forinttal haladta meg. A magasabb teljesülés háttérében jellemzően a befizetések nagyobb volumene játszik szerepet. A befizetések 2,5%-kal, míg a kiutalások 4,7%-kal magasabban alakultak az előző évinél. Az előző évinél magasabb összegű kiutalások a határidők - 45 napról 75 napra történő megemlése - jogszabályi változásával hozhatók összefüggésbe.

A jövedéki adóból realizált bevétel az év első tíz hónapjában 749,7 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 16,6 milliárd forinttal, 2,2%-kal alacsonyabb. Az üzemanyagok esetében 402,0 milliárd forint jövedékiadó-bevétel keletkezett, amely 5,3 milliárd forinttal (1,3%) maradt el a bázisidőszaki bevételtől, melynek háttérében a kereskedelmi gázolaj havonkénti visszaigénylési lehetőségéből fakadó kiutalások növekedése áll. A dohánygyártmányok jövedéki adója (275,9 milliárd forint) 14,2 milliárd forinttal volt alacsonyabb a tavalyi év első tízhavi bevételénél, mely a cigarettaforgalom-csökkenés, a cigarettáról a fogyasztási dohányra való forgalomátterelődés, valamint a bázisév decemberi adóemelés megelőző készletezés tárgyév eleji forgalmat csökkentő hatásának tudható be, ezt azonban részben ellensúlyozta az adóemelés hatása. A szeszesitaloknál és egyéb termékeknél 71,8 milliárd forint összegű teljesítés történt, amely 2,9 milliárd forinttal magasabb a bázisidőszaki összegnél.

A regisztrációs adóból az év első tíz hónapjában 12,8 milliárd forintos bevétele keletkezett a költségvetésnek, mely 112,7%-a a tavalyi év azonos időszaka teljesítésének. A növekedés háttérében a kereskedők általi, bázisévet megelőző év végi előrefizetések miatti alacsony bázis, valamint a gépjárműforgalom-növekedés együttes hatása áll.

A **távközlési adóból** október végéig mintegy 37,2 milliárd forint bevétele származott a költségvetésnek. A távközlési adó 2012-ben bevezetett adónem, az első befizetési kötelezettség tavaly szeptemberben keletkezett.

A **pénzügyi tranzakciós illeték** mérlegsoron a költségvetésnek az év első tíz hónapjában 178,1 milliárd forint bevétele keletkezett. Az új adónem 2013. január 1-jétől került bevezetésre.

A **biztosítási adóból** január-október hónapokban 21,7 milliárd forint bevétel keletkezett. Az új adónem 2013. január 1-jétől a biztosítókat terhelő pénzügyi intézmények különadóját és a tűzvédelmi hozzájárulást váltja ki. A biztosítási adó a biztosító bruttó díjbevétele alapján kerül kivetésre, mértéke biztosítási ágazatonként eltérő.

3. A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétele az év I-X. hónapjában 1250,2 milliárd forint volt, amely az 1318,0 milliárd forintos bruttó befizetés és a 67,8 milliárd forintos kiutalás egyenlegeként képződött. Ez a bevétel 10,1 milliárd forinttal, 0,8%-kal magasabb az egy évvel korábbi összegnél. Az előző év azonos időszakához képest a befizetések 33,7 milliárd forinttal (2,5%-kal), míg a kiutalások 43,8 milliárd forinttal (39,2%-kal) csökkentek. A bázisidőszaktól való eltérés oka egyrészt az, hogy a befizetések a félszuperbruttó kivezetése miatt csökkennek, másrészt a kiutalások alacsonyabban teljesülnek, köszönhetően a magánszemélyek előző évi bevallásaihoz kötődő visszaigénylések csökkenésének.

Az **illetékbefizetések** – a tavalyi év első tízhavi bevételéhez viszonyítva 8,9%-kal, 7,2 milliárd forinttal magasabb – összege 88,5 milliárd forintot tett ki. A növekedés jórészt az önkormányzatok támogatási rendszerének változásával hozható összefüggésbe. Az önkormányzatok 2013 januárjától már nem részesülnek e jogcím bevételeiből, helyette normatív támogatás érvényesül.

A **gépjárműadóból** október végéig 37,5 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek. Az önkormányzati feladatok és azok ellátását biztosító források szabályozásának változása eredményeként az önkormányzatok által beszedett gépjárműadó 60%-át átutalják a központi költségvetésbe.

A **magánszemélyek jogviszonyának megszűnéséhez kapcsolódó** egyes jövedelmekre bevezetett 98%-os **különadóból** a központi költségvetésnek az I-X. hónapban 795,2 millió forint bevétele keletkezett.

4. A **központi költségvetési szervek bevételei** az év első tíz hónapjában 1293,6 milliárd forintot tettek ki, 18,5%-kal meghaladva a 2012. év azonos időszakának bevételeit. Az eltérést számos tényező okozta, melyekből néhány jelentősebb a következő: 2013 első tíz hónapjában az Országos Egészségbiztosítási Pénztár által az intézményeknek utalt támogatás összege közel 475,9 milliárd forint volt, szemben az egy évvel korábbi első tízhavi 395,2 milliárd forinttal, 14,4 milliárd forint a Belügyminisztérium „Víz-, környezeti és természeti katasztrófa kárelhárítás” törvénysoráról a költségvetési szerveknél átvett összegek különbözete, továbbá mintegy 5,6 milliárd forintot tett

ki a 2013. évi XXV. törvény alapján megszűnő, fekvőbeteg-szakellátást végző nonprofit gazdasági társaságok számlaegyenlegének átutalása az újonnan alakuló jogutód központi költségvetési szervek számláira.

5. **A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei** címén az első tíz hónapban 1166,5 milliárd forint folyt be, ez az előző évi első tízhavi bevétel 134,5%-a. A *nem uniós bevételek* a 2013. év első tíz hónapjában mindössze 83,7 milliárd forintot tettek ki, 17,3 milliárd forinttal elmaradva az előző év azonos időszakához képest. 2012-ben többek között az alábbi tételek teljesültek magasabban: 20,5 milliárd forint a Gazdaságfejlesztés Operatív Programon az Új Magyarország KKVH program keretében fel nem használt és visszautalt támogatás jóváírása, 21,1 milliárd forint az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programon jóváírt hazai forrás különbözete, továbbá 5,1 milliárd forint a 2011-ben a VM fejezethez tartozó „Víz-, környezeti és természeti katasztrófa kárelhárítás” fejezeti kezelésű előirányzat maradványának jóváírása a Belügyminisztérium azonos megnevezésű törvényi sora részére. A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei között az *EU támogatás* az első tíz hónapban 1082,8 milliárd forintot tett ki, mely 317,0 milliárd forinttal magasabb a 2012. év azonos időszakához képest. Ezen belül a legnagyobb összegű bevétel a Nemzeti Stratégiai Referenciakeret Operatív Programjaihoz társítható 956,8 milliárd forint összegben, mely az egyes hónapokban – igazodva az operatív program számlák egyenlegéhez – eltérő arányban járult hozzá a kiadásokra jutó uniós források utólagos elszámolásához. Az első tíz hónapban az operatív programok teljesített kiadásaira jutó bevételi aránya 83% volt, mely jól mutatja, hogy az Európai Bizottsághoz benyújtott költségnyilatkozatok alapján az uniós források utalása megtörtént, ami megszüntette a likviditási problémát a közösségi hozzájárulás rendezésében. Az arány tehát helyreállt, tekintettel arra, hogy az Európai Bizottsággal az OP-felfüggesztéssel kapcsolatban folytatott magas szintű vezetői megállapodás eredményeképpen október hónapban a hiányzó uniós források átutalása megtörtént. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program és a Halászati Operatív Program keretében októberig összesen 104,7 milliárd forint uniós forrás került felhasználásra.
6. **A központi költségvetési szervektől származó befizetések** összege az első tíz hónapban 32,4 milliárd forintot tett ki, amely 1,5-szerese a tavalyi év azonos időszaka befizetéseinek. Idén az első tíz hónapban 4,9 milliárd forintot tett ki a 2013. évi költségvetési törvény 10. § (7) bekezdésében előírt befizetési kötelezettség - a Munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggésben a 2013. évi szociális hozzájárulásiadó-változásból eredő kiadási megtakarítás befizetése a központi költségvetési szervek által - teljesítése. A fennmaradó részt döntően a költségvetési törvény 10. §-ában a kizárólag saját bevételből gazdálkodó intézmények részére tételesen előírt befizetési kötelezettség teljesítése tette ki (Magyar Energia Hivatal, Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, kormányhivatalok, Földmérési és Távérzékelési Intézet).

7. Az **elkülönített állami pénzalapok befizetése** címen a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap az I-X. hónapban 7,5 milliárd forintos befizetést teljesített. Továbbá a Nemzeti Foglalkoztatási Alap 5,1 milliárd forintot fizetett be októberben a 2013. évi költségvetésről szóló törvény előírása alapján a kötelező legkisebb munkabér és a garantált bérminimum-rendezéssel összefüggő támogatás fel nem használt részéből.
8. A **helyi önkormányzatok befizetései** címen az első tíz hónapban a teljesítés 15,8 milliárd forint volt. Ez a sor tartalmazza:
- a tárgyévet megelőző évi önkormányzati elszámolások alapján, a kincstári felülvizsgálat, illetve az ÁSZ ellenőrzése során megállapított jogtalanul igénybe vett és a tárgyévben a központi költségvetésbe visszafizetett hozzájárulások és támogatások összegeit, valamint ezek igénybevételi, kiegészítő és késedelmi kamatát,
 - a helyi önkormányzatoknak a 25 év alatti, valamint az 55 év feletti, továbbá a képzettséget nem igénylő munkakörben foglalkoztatott munkavállalók, a GYES-ről visszatérő és tartós munkanélküliség után elhelyezkedő munkavállalók foglalkoztatásához kapcsolódó, a 2013. évi szociális hozzájárulási adóváltozásból eredő kiadási megtakarításokhoz kapcsolódó befizetéseket, valamint
 - a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 74. §-ában foglaltaknak megfelelően fizetendő hozzájárulás összegét.
9. Az **állami vagyonnal kapcsolatos bevételek** I-X. havi összege 65,8 milliárd forint volt, amelynek meghatározó tételét a 42,5 milliárd forint összegű osztalékbevételek adták. Az együttesen 51,0 milliárd forint összegű hasznosítási bevételek további jelentősebb tételei a haszonbérleti, koncessziós és a vagyonkezelői díjak. A 12,5 milliárd forint összegű értékesítési bevételek továbbra is alapvetően az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek értékesítéséből származtak. A tavalyi első tízhavi bevétel nagyságrendje megegyezett az ideivel, ez azonban egy átmenetileg elszámolt bevétel (az NMHH-tól érkezett 19,9 milliárd forint összegű, év végén visszakorrigált frekvenciahasznosítási bevétel) hatása. Ennek figyelembevételével a tavaly szeptember végi bevételek 49,3 milliárd forintot tettek ki, az ideihez viszonyított jelentős eltérést az osztalékbefizetések többlete és a kvótaértékesítési bevételek érkezése eredményezi.
10. A költségvetés **kamatbevételei** 2013. I-X. hónapjában 102,3 milliárd forintot tettek ki. Ez két részből tevődik össze: a forintban fennálló követelések kamatából, valamint a devizában fennálló követelések kamatából. A forintban fennálló követelések 95,8 milliárd forint összegű kamatbevételt eredményeztek a költségvetésben. Ebből az MNB a Kincstári Egységes Számla (KESZ) után 21,6 milliárd forintot fizetett. A devizában fennálló követelések után 6,5 milliárd forint bevétel származott 2013. I-X. hónapjában. A tárgyidőszaki bevételek összege alacsonyabb az előző év azonos időszakához viszonyítva, ami alapvetően

két tényezőre vezethető vissza: a forintban fennálló, valamint a devizában fennálló követelések kamatbevétele is kevesebb lett a tavalyinál.

11. Az **egyéb bevételek** október végéig 35,8 milliárd forintot tettek ki, amely már több mint kétszerese a törvényi előirányzatnak. Ebből kiemelendő a kezességvisszatérülés címén befolyt 7,2 milliárd forint, az előző évi maradványok átcsoportosításának technikai lebonyolításával kapcsolatban pótelőirányzat ellensúlyozása címen elszámolt 9,5 milliárd forint, valamint az önkormányzati adóssághoz kapcsolódó biztosíték befizetése címén elszámolt 9,2 milliárd forint. 2013. október végéig több mint 0,3 milliárd forint bevétel volt a költségvetésnek a tőkekövetelések visszatérüléséből, hasonlóan a 2012. év azonos időszakában befolyt bevételekhez.
12. Az **egyéb uniós bevételeken** belül a vámbeszedési és cukorágazati hozzájárulás Magyarországot illető 25%-aként 7,8 milliárd forint folyt be a központi költségvetésbe október végéig. Az uniós támogatások utólagos megtérítéseként 9,6 milliárd forint bevétel keletkezett január és október között, melynek döntő része (5,8 milliárd forint) a hazai finanszírozású beruházásként indult, majd a Közlekedés Operatív Program részeként megvalósuló 4-es metró beruházás, valamint a Transzeurópai Közlekedési Hálózat beruházások utolsó 5%-ának kifizetéséhez kapcsolódik. Ezenkívül a Kohéziós Alapból megvalósuló három közlekedési, vasúti projekt és két környezetvédelmi (technikai segítségnyújtás, Hajdú-Bihar hulladék) tekintetében is megtörtént az utolsó 20%-ra jutó uniós bevétel elszámolása 1,4 milliárd forint összegben, 2,4 milliárd forint pedig a korábbi években hazai beruházásként indult, majd uniós finanszírozásba bevont projektek utólagos elszámolásából fakad.

B.

A KIADÁSOK JOGCÍMENKÉNT

1. Az **egyedi és normatív támogatásokra** fordított kiadások 2013. I-X. hónapjában 230,4 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 5,5%-kal haladja meg az előző év azonos időszakában történt teljesítést. Az eltérés döntően a helyközi személyszállítási közszolgáltatások és a vasúti pályahálózat működtetésének költségtérítését, illetve az Eximbank kamatkiegyenlítését érintő támogatások magasabb mértékű kifizetésére vezethető vissza. Míg a költségtérítési támogatások nagyobb mértékű teljesítése az előző évihez képest jelentősen megemelt törvényi előirányzat időszakosan magasabb folyósítási ütemével magyarázható, addig a kamatkiegyenlítés növekedése a program keretében bevezetett új konstrukciókhoz kapcsolódó kifizetésekkel magyarázható.
2. A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 136. § (4) bekezdése értelmében a Magyar Állam évente **közszolgálati hozzájárulást** fizet a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások vételére alkalmas készüléket használó háztartások számát alapul véve. Az Állam a közszolgálati hozzájárulást tizenkét egyenlő részletben előre, minden hónap harmadik napjáig fizeti meg a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap

pénzforgalmi számlájára. Ennek értelmében a közszolgálati hozzájárulás címről az év I-X. hónapjában 57,1 milliárd forint kifizetés történt.

3. A **szociálpolitikai menetdíj-támogatásra** fordított kiadások 2013 első tíz hónapjában 77,4 milliárd forintot tettek ki, amely összeg az előző év azonos időszakában történt teljesítés 96,1%-át teszi ki. Az eltérés döntően a támogatási rendszer átalakításából (a fogyasztói árkiegészítés szociálpolitikai menetdíj-támogatással történő felváltása) származik.
4. A **lakásépítési támogatásokra** fordított kiadások 2013. I-X. hónapban 112,6 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 18,3%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékét. Az eltérés a támogatási jogcímek folyósítási rendjének szabályozásából, valamint a devizaalapú hitelek mellett bevezetett árfolyamgát hatásaiból adódik.
5. A **Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap** a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza. A családi támogatásokra a 2013. év I-X. hónapjában összesen 397,5 milliárd forintot fordítottak, amely a 2012. évi I-X. havi kiadásoktól mindössze 2,4%-kal maradt el. Ebből családi pótlékra mintegy 310,1 milliárd forintot folyósítottak, 2,5%-kal elmaradva az egy évvel korábbi kiadásoktól. Míg a gyermekgondozási segélyre fordított összegek (57,1 milliárd forint) közel 1,9 milliárd forinttal maradtak el az előző évi I-X. havi kifizetésektől, a gyermeknevelési támogatásra fordított összegek (12,9 milliárd forint) az előző évvel közel azonos szinten teljesültek. 2012 és 2013 októberében is a november eleji munkaszüneti napok miatt a családi támogatások egyes ellátásainál előrehozott utalásokra került sor. Ennek idei összege megközelítette a 34 milliárd forintot. A korhatár alatti ellátásokra a 2013. év I-X. hónapjában összesen 192,7 milliárd forintot fordítottak, amely 17,7%-kal maradt el az előző év azonos időszakának a kiadásaitól. Ebből korhatár előtti ellátásra és balettművészeti életjáradékra 120,8 milliárd forintot, szolgálati járandóságra pedig 71,9 milliárd forintot folyósítottak. A csökkenés a korhatár előtti ellátásoknál következett be. (A létszámcsökkenés hatása meghaladta az ellátások januárban végrehajtott emelésének (5,2%) a hatását.) A jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokra a 2013. év I-X. hónapjában kifizetett összegek (54,8 milliárd forint) mindössze 0,6%-kal maradtak el az egy évvel korábbi kiadásoktól. Ezen ellátások köréből a legnagyobb tételt a fogyatékosági támogatásra és a vakok személyi járadékára fordított összegek (27,6 milliárd forint) tették ki, amely mindössze 0,2 milliárd forinttal volt kevesebb az előző évi I-X. havi kiadásoknál. (Ezen ellátás esetében is sor került mind 2012, mind 2013 októberében a november eleji munkaszüneti napok miatti előrehozott utalásra.) Létszámcsökkenésből eredő elmaradás volt megfigyelhető továbbá a mezőgazdasági járadékok és a házastársi pótlékok esetében is. A politikai rehabilitáció címén járó juttatások a kapcsolódó kormányrendeletek módosításával, visszamenőleges hatállyal 16,2%-kal emelkedtek, az intézkedés következtében a megemelt kiegészítés és a visszamenőlegesen kiutalt ellátás

mintegy 0,7 milliárd forintot tett ki. A különféle jogcímen adott térítések a 2013. év I-X. hónapjában 22,0 milliárd forintot tettek ki, amely a 2012. évi I-X. havi teljesítés 91,3%-a. Ebből a legnagyobb tételt kitevő közgyógyellátás kiadásai 15,8 milliárd forint körül alakultak, kismértékben meghaladva az egy évvel korábbi kifizetéseket. Az elmaradást - tekintettel az ellátás kifutó jellegére - a gyermekgondozási díjban és a terhességi-gyermekágyi segélyben részesülők kompenzációjára fordított összegek okozták. Az e célú idei I-X. havi kifizetés 0,4 milliárd forintot tett ki, szemben a tavalyi 2,6 milliárd forinttal.

6. **A költségvetési szervek kiadásai** 2013 első tíz hónapjában 3020,0 milliárd forintot tettek ki, amely 27,1%-kal haladta meg az egy évvel korábbi, azonos időszak kiadásait. Ezen belül 2013-ban 395,9 milliárd forinttal magasabb a személyi juttatásokra és munkaadókat terhelő járulékokra (a bérjellegű függő tételekkel együtt) kifizetett összeg, mely az önkormányzatoktól átvett intézmények kiadásaival függ össze. A 2013. év első tízhavi kiadásait növelték még a következő kiadások: 15,3 milliárd forint a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ - közlekedési feladatok és programok intézményi kiadásának különbözete, továbbá 8,6 milliárd forint a Gripen bérleti díj és a kapcsolódó áfakifizetés különbözete. A két év kiadásai közötti eltérésben jelentős szerepet játszanak a 2013. január 1-jétől központi költségvetési szervként működő volt önkormányzati intézmények, illetve április 1-jétől a volt nonprofit egészségügyi gazdasági társaságok kiadásai. A kiadásokat áttekintve – az előbb említett személyi juttatások és szociális hozzájárulási adó, munkaadókat terhelő járulékok mellett – ezen időszakban dologi kiadásokra mintegy 933,2 milliárd forintot, beruházásokra pedig 157,5 milliárd forintot fordítottak. A fennmaradó részt alapvetően a támogatásértékű kiadások, államháztartáson kívülre irányuló pénzeszközátadások, felújítások, ellátottak pénzbeli juttatásai, az előző évi maradvány-átadások mellett a függő, átfutó és kiegyenlítő kiadások forgalma tette ki.
7. **A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok** első tízhavi teljesítése 2082,8 milliárd forint volt, amely az előző évi hasonló időszak kiadásainak 127,5%-a. A *nem uniós forrásokból finanszírozott kiadások* az első tíz hónapban 699,3 milliárd forintot tettek ki, amely mintegy 69,4 milliárd forinttal volt magasabb az előző évi azonos időszak adatainál. A 2013 első tíz hónapjában magasabban teljesült kifizetések között szerepel például: 27,4 milliárd forint a normatív finanszírozásra (közoktatási célú humánszolgáltatások és a nem állami felsőoktatási intézmények támogatására) történt kifizetések különbözete, 18,2 milliárd forint hozzávetőleg a kormányhatározat alapján történt maradvány-átutalások különbözete, 14,4 milliárd forint a BM „Víz- környezeti és természeti katasztrófa kárelhárítás” törvénysoráról a költségvetési szervek részére történt utalások különbözete, 6,6 milliárd forint a megváltozott munkaképességűek támogatására kifizetett összegek különbözete, 5,8 milliárd forint az NGM „Kereskedőház” és a „Keleti kapcsolatok bővítése” törvénysorokról történt kifizetések összege, 5,8 milliárd forint az NFM „Infokommunikációs szolgáltatások, konszolidáció” törvénysoráról történt kifizetések különbözete,

5,6 milliárd forint az „Autópálya rendelkezésre állási díj” törvénysorról történt kifizetések különbözete, 5,0 milliárd forint az NGM „Pénztárgépek cseréjének és átalakításának támogatása” törvénysorról a Nemzeti Adó- és Vámhivatal részére utalt összeg, 4,6 milliárd forint a Zöld Beruházási Rendszer végrehajtásának feladataira történt kifizetések különbözete, 3,9 milliárd forint a Debreceni Nagyerdei Labdarúgó Stadion rekonstrukciója, 3,1 milliárd forint a nemzetpolitikai tevékenység támogatására történt kifizetések különbözete. Az év első tíz hónapjában az *uniós előirányzatokból* a kedvezményezettek részére összesen 1383,5 milliárd forint kifizetés történt, mely 380,0 milliárd forinttal haladja meg a 2012. évi azonos időszak kifizetéseit. A növekedéshez a strukturális kiadások járultak leginkább hozzá, a strukturális támogatásokra fordított 1208,8 milliárd forint döntő részét pedig a Nemzeti Stratégiai Referenciakeret programjai (1153,8 milliárd forint) tették ki. A magas kiadás az $n+2/n+3$ célérték elérése érdekében hozott, pályázatási és kifizetési folyamat felgyorsítását szolgáló intézkedéseknek köszönhető. A vidékfejlesztési támogatások, ezen belül az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program címen összesen 149,0 milliárd forint összegű kiadás történt október végéig.

8. Az **elkülönített állami pénzalapok támogatása** címen az I-X. hónapban 115,7 milliárd forint került átutalásra a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap, Nemzeti Foglalkoztatási Alap, a Bethlen Gábor Alap, valamint a Wesselényi Miklós Ár- és Belvízvédelmi Kártalanítási Alap részére.
9. A **garancia és hozzájárulás a társadalombiztosítási ellátásokhoz** előirányzat a Nyugdíjbiztosítási Alap és az Egészségbiztosítási Alap térítések nélkül számított költségvetési (ellátási és működési célú) támogatásából tevődik össze. E célra a 2013. év I-X. hónapjában összesen 891,7 milliárd forintot fordítottak, amely közel 1,6-szerese az előző év azonos időszaka kifizetéseinek. A 2013. év I-X. hónapjában a Nyugdíjbiztosítási Alap összesen 81,6 milliárd forint központi költségvetési hozzájárulásban részesült. Ebből az Alap az adórendszer átalakításával összefüggő pénzeszköz-átadás címen több mint 47,6 milliárd forintot, a Munkahelyvédelmi akciótörvénnyel összefüggésben pedig 33,9 milliárd forintot kapott. Ezen felül a 2013. évi központi költségvetési törvény 5. § (1) és (2) bekezdése alapján a Nyugdíjbiztosítási Alap igazgatási szervei kismértékű támogatásban részesültek a költségvetés céltartalékaiból foglalkoztatottjaik bérkompenzációjára, illetve a Prémiumévek programmal kapcsolatos kiadások fedezetére. A 2012. év azonos időszakában az Alap 84,7 milliárd forint támogatásban részesült, melyből az adórendszer átalakításával összefüggő pénzeszköz-átadás 84,6 milliárd forintot tett ki. A fennmaradó rész pedig tavaly is az Alap igazgatási szervei dolgozóinak bérkompenzációjára, illetve a Prémiumévek programmal kapcsolatos kiadásokra szolgált. Az Egészségbiztosítási Alap támogatása a 2013. év I-X. hónapjában – térítések nélkül – összesen 810,1 milliárd forintot tett ki, amely 165,9%-át teszi ki az előző év azonos időszakában átutalt összegnek. A 2013. év I-X. hónapjában az Egészségbiztosítási Alap járulék címen átadott pénzeszközként 313,6 milliárd forint támogatásban részesült, amely 11,7 milliárd forinttal kevesebb a tavalyi év

azonos időszakában kapott támogatásnál. Ebben a nemzeti kockázatközösség körébe tartozó személyek után fizetett havi, személyenkénti hozzájárulás összegének a kismértékű csökkenése játszott szerepet. Az Alap a kiadásai között 2012-től megjelenő korhatár alatti rokkantsági, rehabilitációs ellátások fedezetére idén az I-X. hónapban összesen 293,6 milliárd forint támogatásban részesült, 130,9 milliárd forinttal meghaladva az előző év azonos időszaka költségvetési támogatását. (Tavaly e célra a Nyugdíjbiztosítási Alap is átadott pénzeszközt, melyet azonban idén teljes mértékben kiváltott a központi költségvetési támogatás.) A 2013. év I-X. hónapjában az Egészségbiztosítási Alap két új címen is részesült támogatásban, a Munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggő hozzájárulás 135,4 milliárd forintot tett ki, a kiadások támogatására történő pénzeszköz-átadás pedig megközelítette a 67,4 milliárd forintot. Az Egészségbiztosítási Alap idén és tavaly is részesült kismértékű támogatásban a költségvetés céltartalékaiból az igazgatási szervénél foglalkoztatottak bérkompenzációjára, illetve a Prémiumévek programmal kapcsolatos kiadások fedezetére.

10. A **helyi önkormányzatok támogatása** az első tíz hónapban összesen 502,8 milliárd forintban teljesült. A januártól októberig terjedő időszakban az alábbi jelentősebb tételek kifizetése történt meg:
- a helyi önkormányzatok működésének általános támogatása címről 97,6 milliárd forint, ezen belül:
 - = a települési önkormányzatok működésének támogatására 93,6 milliárd forint;
 - = a megyei önkormányzatok működésének támogatására 4,0 milliárd forint;
 - a települési önkormányzatok egyes köznevelési és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása címről 136,6 milliárd forint;
 - a települési önkormányzatok szociális és gyermekjóléti feladatainak támogatása címről 162,6 milliárd forint;
 - a települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása címről 24,2 milliárd forint;
 - a helyi önkormányzatok által felhasználható központosított előirányzatok címről 28,6 milliárd forint;
 - a helyi önkormányzatok kiegészítő támogatása címről 17,7 milliárd forint;
 - a vis maior támogatás címről 4,0 milliárd forint;
 - új, év közben keletkezett jogcímen: a költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2013. évi kompenzációjára 12,3 milliárd forint.
11. **Kamatkiadásokra** 2013. I-X. hónapjában 972,5 milliárd forintot fordított a költségvetés. Ez két részből tevődik össze: a forintban fennálló adósság kamatából, valamint a devizában fennálló adósság kamatából. A forintban fennálló adósság 660,8 milliárd forint összegű kamatterhének döntő részét az

államkötvények után fizetendő 504,1 milliárd forintos és a kincstárjegyek után fizetendő 134,9 milliárd forintos terhek jelentették. A kamatkiadások további része kötődött a devizában fennálló adóssághoz, 311,7 milliárd forinttal terhelve 2013. I-X. hónapjában a költségvetést. Ennek nagyobb része a devizakötvények kamatához kapcsolódik (248,4 milliárd forint). A devizahitelek kamata pedig 63,3 milliárd forintot tett ki. A kamatkiadások az előző év azonos időszakához viszonyítva 3,5%-kal csökkentek.

12. A **társadalmi önszerveződések támogatása** kiadási tétel magában foglalja a pártok és a pártalapítványok működésének támogatására átcsoportosítandó összegeket. A mérlegsorról az év I-X. hónapjában 3,8 milliárd forint kifizetés történt.
13. A **kormányzati rendkívüli kiadások** mérlegsoron október végéig 3,8 milliárd forint kiadás teljesült. Ezen belül pénzbeli kárpótlásra 1,7 milliárd forintot, az 1947-es párizsi békeszerződésből eredő kárpótlásra 1,9 milliárd forintot, mindezek folyósítási költségeire pedig 68,0 millió forintot fizettek ki.
14. Az **állam által vállalt kezesség érvényesítése** 2013 első tíz hónapjában 22,2 milliárd forint kiadást jelentett, melyből 13,2 milliárd forint volt a kkv-szektor és az agrárszektor finanszírozását segítő állami viszontgaranciák kiadása, amely nagyrészt a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kezési ügyleteihez vállalt viszontgaranciák teljesítéséből származott. További kifizetések (közel 7,3 milliárd forint) az ún. lakáskezesekhez kötődő kezességek érvényesítéséből adódtak. A Mehib Zrt. 1,7 milliárd forint összegű kárfizetése nagyrészt az Eximbank Zrt. részére a kazah BTA Bank fizetéképtelensége miatt merült fel. A 2013. október végéig teljesített kezességbevéltési kifizetések mértéke — egy tavalyi egyszeri, nagy összegű beváltás miatt — csökkenést mutat a 2012. év hasonló időszakához képest, ugyanakkor a tavalyi egyedi tételt leszámítva a kiadások összetétele az egy évvel korábbi adatokhoz hasonló tendenciát mutat annyiban, hogy továbbra is a kkv-szektorhoz és a lakáskezesekhez köthető a beváltások döntő része.
15. Az **egyéb kiadások** összege október végéig mintegy 91,8 milliárd forintot tett ki, amely már jelentősen meghaladta az éves előirányzatot. Ezen belül kiemelendő az adósságszolgálati járulékos kiadások 59,4 milliárd forintot kitevő összege. Ez utóbbi több mint négyszerese az előző év azonos időszaka kiadásainak. Ennek oka, hogy pénzügyi tranzakciós illeték terheli a járulékos kiadások forintelszámolásait. Az egyéb kiadásokon belül a nemzetközi elszámolások kiadásaiként az év első tíz hónapjában 14,2 milliárd forintot fizetett a költségvetés. E kifizetések hazánk nemzetközi szervezetekben való tagságával kapcsolatos tagdíj-befizetésekből származnak. A 2013. évi kifizetések lényegesen meghaladják a 2012. évit, mivel idén két jelentős összegű, tagságunkból fakadó tőkeemelés fizetése vált esedékessé. E két jelentős tételt az Európai Beruházási Bank és a Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank részére történő kifizetés képezte.

16. **A támogatás az önkormányzati adósságok törlesztéséhez** című kiadási tétel összege az év első tíz hónapjában 33,9 milliárd forintot tett ki. Ez év május hónapban konszolidálásra került az 5000 fő alatti települések azon köre, amelyről a Kormány az 1674/2012. (XII. 28.) határozatában, valamint ezen települések adósságtvállalásának mértékéről az 1172/2013. (IV. 5.) határozatában döntés született. Továbbá sor került egy, 2012. december 12-én adósságrendezés alatt álló (az eljárás azóta lezárult) önkormányzat konszolidációjára is. Mindezekon felül nagyobb összegben az 5000 fő feletti települések adósságkonszolidációja is megtörtént.
17. **A hozzájárulás az EU költségvetéséhez** mérleg soron az első tíz hónapban teljesített összeg 267,0 milliárd forint volt, mely a rendes, havi befizetések tendenciáit követi.
18. **Az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** I-X. havi összege 204,5 milliárd forint volt, amelynek legnagyobb tétele az MVM Zrt. részére – az E.ON magyarországi gázüzletága megvásárlásának részbeni finanszírozása érdekében – nyújtott 71,0 milliárd forint összegű tőkeemelés volt. A kifizetések nagyságrendje tekintetében ugyancsak jelentős az Állami Autópálya Kezelő Zrt. részére, az elektronikus útdíjrendszer kiépítésére biztosított 30,9 milliárd forint folyósítása. A további, nagyságrendileg alacsonyabb mértékű kifizetések meghatározó eleme az ingatlanberuházások, -vásárlások 28,5 milliárd forint összegű kiadása volt. Ezen belül a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. számára ingatlanvásárlásra rendelkezésre bocsátott összeg 19,5 milliárd forintot tett ki. További jelentősebb tétel volt az állami tulajdonú gazdasági társaságok számára nyújtott tőkeemelések és támogatások 14,7 milliárd forintos összege. A 2013. első tízhavi kifizetések összege meghaladja az egy évvel korábbit, a nagyságrendi eltérés az MVM Zrt. tőkeemeléséből és az útdíjrendszer kiépítésének finanszírozásából adódik.

II.

ELKÜLÖNÍTETT ÁLLAMI PÉNZALAPOK

1. Az egyenleg alakulása

Az elkülönített állami pénzalapok I-X. havi 70,0 milliárd forintos többlete a Nemzeti Foglalkoztatási Alap 28,8 milliárd forintos, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap 22,7 milliárd forintos, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 15,3 milliárd forintos, a Bethlen Gábor Alap 2,5 milliárd forintos, a Nemzeti Kulturális Alap 0,9 milliárd forintos többletéből, valamint a Wesselényi Miklós Ár- és Belvízvédelmi Kártalanítási Alap 0,2 milliárd forintos hiányából alakult ki. Az elkülönített állami pénzalapok I-X. havi egyenlege az előző év azonos időszakához képest kedvezőtlenebb lett.

2. A bevételek alakulása

Az alapok összes bevételei 25,9 milliárd forinttal alacsonyabban teljesültek az előző év azonos időszakának értékéhez képest. A bevételek közül a Nemzeti Foglalkoztatási Alap szakképzési hozzájárulás bevételeiből folyt be kevesebb, továbbá az Alap a szociális hozzájárulási adóból az idén már nem részesül.

3. A kiadások alakulása

Az alapok összes kiadásai 36,9 milliárd forinttal magasabban teljesültek az előző év azonos időszakának értékéhez képest. A kiadások közül a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Start-munkaprogram teljesítése – az előirányzatnak megfelelően – és az EU-s elő- és társfinanszírozás alakult magasabb összegben. Ezen felül a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap, valamint a Nemzeti Kulturális Alap idei kiadása lett nagyobb.

III.

A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS PÉNZÜGYI ALAPJAINAK GAZDÁLKODÁSA

1. Az egyenleg alakulása

Az első tíz hónapot a társadalombiztosítás mindkét pénzügyi alapjának költségvetése számottevő többlettel zárta. Ennek nagysága a Nyugdíjbiztosítási Alap esetében 178,2 milliárd forint, az Egészségbiztosítási Alap esetében 56,5 milliárd forint. Az előző év azonos időszakában a Nyugdíjbiztosítási Alap költségvetése 27,1 milliárd forint, az Egészségbiztosítási Alap költségvetése 34,5 milliárd forint hiányt mutatott.

2. A bevételek alakulása

A két pénzügyi alap I-X. havi bevételeinek összege 4097,0 milliárd forint volt, ami az éves előirányzat 88,1%-a. Egyenletes évközi eloszlás esetében az időarányos teljesítési arány 83,3% lenne, a közel öt százalékpontnyi pozitív irányú eltérés – csak a meghatározó súlyú előirányzatokat említve – döntően a szociális hozzájárulási adó és az egészségügyi hozzájárulás körében képződött. 2012 ugyanezen időszakában a 3745,0 milliárd forint bevétel az éves teljesítés 83,0%-a volt.

A bevételek jelentős részét egyrészt a szociális hozzájárulási adó és a biztosítotti járulék, másrészt a költségvetési támogatások és térítések adják. Előbbiből 2918,6 milliárd forint bevétel származott, ami az összes bevétel 71,2%-a, az előirányzathoz viszonyított teljesítési arány 88,5%. A bázisidőszakban 2761,6 milliárd forint volt az ezen a jogcímen képződött bevétel (83,1%).

A költségvetési támogatások és térítések összege 896,0 milliárd forintot tett ki, ami az összes bevétel 21,9%-a, a teljesítési arány (83,6%) az időarányos érték közelében van. Az előző év ugyanezen időszakában 577,1 milliárd forint volt ezen bevételek összege (82,9%).

3. A kiadások alakulása

A bemutatott időszakban a két pénzügyi alap összes kiadása 3862,4 milliárd forint volt, ami a tervezett kiadási főösszeg 83,0%-a. Az összehasonlított időszakban 3806,6 milliárd forintot tettek ki a kiadások, ami az éves teljesítés 82,3%-a.

A nyugellátási kiadások összege 2362,3 milliárd forintot tett ki, ami az előirányzat 83,5%-a. A megelőző év ugyanezen időszakában 2164,5 milliárd forint volt a kérdéses összeg (81,9%).

A kiadások további meghatározó nagyságú csoportját képező természetbeni ellátásokra (gyógyító-megelőző ellátások, gyógyszer-támogatás, gyógyászati segédeszközök

támogatása stb.) fordított kiadások összege 1007,6 milliárd forint volt, ami a tervezett előirányzat 82,3%-a. A bázisidőszakban hasonló nagyságrendű, 1010,8 milliárd forint volt az erre a célra fordított kiadás (82,6%).

A pénzbeli ellátásokra (rokkantsági rehabilitációs ellátások, GYED, táppénz stb.) fordított kiadás 461,4 milliárd forintot tett ki, ami az éves előirányzat 82,7%-a. 2012 ugyanezen időszakában ezzel közel megegyező nagyságú volt (457,4 milliárd forint) az említett kiadások összege (82,7%).

Az alapkezelők működési kiadásai 17,5 milliárd forintot tettek ki, ez az éves előirányzat 87,5%-a, az összehasonlított időszakban ennél valamivel több, 18,1 milliárd forint volt az ugyanezen célú kiadás (81,9%).

NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI ALAP

1. Az egyenleg alakulása

A január-októberi periódusban az Alap költségvetési egyenlege 178,2 milliárd forint többletet mutatott, az előző év azonos időszakában 27,1 milliárd forint volt a hiány.

2. A bevételek alakulása

A bevételek összege az év első tíz hónapjában 2554,3 milliárd forint volt, ami 6,4 százalékponttal haladja meg az időarányos értéket. 2012 ugyanezen időszakában a teljesítési arány 83,1%, az Alap bevétele 2298,2 milliárd forint volt.

A szociális hozzájárulási adó és biztosított járulék I-X. havi együttes összege 2414,4 milliárd forint volt, a teljesítési arány 89,3%. 2012 azonos időszakában a teljesítési arány az időarányos értéknek megfelelően 83,3%-ban alakult (2160,0 milliárd forint).

Egyéb járulékokból és hozzájárulásokból januártól októberig 39,4 milliárd forint bevétel érkezett, ami az éves előirányzat 168,4%-a. A túlteljesülés döntő oka a karkedvezmény-biztosítási járulékból érkező többletbevétel. A bázisidőszaki bevétel 36,3 milliárd forint volt, ami az éves teljesítés 74,9%-ának felelt meg.

Késedelmi pótlék és bírság címén október végéig az éves előirányzat 80,1%-a teljesült 8,8 milliárd forint összegben. 2012 azonos időszakában 80,0%-os teljesítési arány mellett 8,5 milliárd forintos bevétele volt az Alapnak ezen a jogcímen.

A költségvetési támogatások és térítések (81,5 milliárd forint), melyek az adórendszer átalakításával összefüggő pénzeszköz-átvételt, illetve a Munkahelyvédelmi Akciótervvel összefüggő hozzájárulást tartalmazzák, az időarányos mértéknek és a törvényi előírásnak megfelelő 83,3%-os teljesítési arányt mutatnak, ez megegyezik az előző év azonos időszakában tapasztalt teljesítési aránnyal.

Az egyéb bevételek az éves előirányzat 89,3%-ában teljesültek, ezek összege 10,1 milliárd forint volt. A bázisidőszakban 76,2% volt a teljesítési arány (8,7 milliárd forint).

3. A kiadások alakulása

A január-októberi periódusban az Alap kiadásainak összege 2376,1 milliárd forint volt, ami 0,2 százalékponttal haladja meg az előirányzott kiadási főösszeg időarányos részét,

a teljesítési arány 83,5%. 2012 azonos időszakában a kiadások az éves teljesítés 82,0%-át, 2325,3 milliárd forintot tettek ki.

A kiadások legjelentősebb tételét a nyugellátások adják, ennek összege az első tíz hónapban 2362,3 milliárd forint volt, az éves előirányzat 83,5%-a. A bázisidőszakban a nyugellátási kiadások összege 2164,5 milliárd forint volt, a teljesítési arány 81,9%.

Az alapkezelő által szeptember végéig felhasznált működési kiadások összege 9,3 milliárd forintot tett ki, a teljesítési arány 85,7%. Az előző év azonos időszakában a nyugdíjbiztosítási költségvetési szervek kiadása 9,4 milliárd forint (75,5%) volt.

Az Alap egyéb kiadásai az év első tíz hónapjában 4,5 milliárd forintot tettek ki, ami az éves előirányzat 76,1%-a. Az előző évvel való összehasonlítás az eltérő adattartalom miatt nem értelmezhető.

EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAP

1. Az egyenleg alakulása

Az Alap az I-X. hónapot 56,5 milliárd forint szufficittal zárta. Egy évvel korábban az Alap költségvetési pozíciója 34,5 milliárd forintos deficitet mutatott.

2. A bevételek alakulása

A bevételek I-X. havi összege 1542,8 milliárd forint volt, amely a bevételi főösszeg 85,5%-a. Ez 96,0 milliárd forinttal, 6,6%-kal több, mint az előző év azonos időszakában.

A biztosított egészségbiztosítási járulék és egészségügyi szolgáltatási járulék együttes összege 504,2 milliárd forintot tett ki, a teljesítési arány 84,9%. Ez az előző év azonos időszakának értékétől – mely tartalmazta a szociális hozzájárulási adót is – 16,2%-kal, 97,4 milliárd forinttal maradt el.

Az egészségügyi hozzájárulásból származó bevétel összege 115,9 milliárd forint volt, amely az előirányzatot 2,1 milliárd forinttal, a 2012. I-X. havi értéket 25,3 milliárd forinttal haladta meg.

A bevételek több mint 52,8%-át kitevő költségvetési hozzájárulás összege 814,4 milliárd forint volt. Ebből 313,6 milliárd forint a járulék címen átvett pénzeszköz, 293,6 milliárd forint a rokkantsági, rehabilitációs ellátások fedezetére átvett összeg. A Munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggő hozzájárulás I-X. havi összege 135,4 milliárd forintot tett ki, míg a tervezett pénzeszközátvételé 67,4 milliárd forint volt. 2012-ben az I-X. havi költségvetési hozzájárulás (a Nyugdíjbiztosítási Alaptól átvett pénzeszközzel együtt) 642,8 milliárd forint volt, amely 21,1%-kal kevesebb az idei értéknél.

Az egyéb bevételekből 92,9 milliárd forint bevétel keletkezett, amely az előirányzat 90,0%-a. Ezen belül a baleseti adóból 19,5 milliárd forint, a népegészségügyi termékadóból mintegy 15,3 milliárd forint, az egészségbiztosítási tevékenységgel kapcsolatos egyéb bevételekből 58,1 milliárd forint folyt be. Ez utóbbi alakulását

alapvetően a gyógyszergyártók és -forgalmazók befizetése (50,7 milliárd forint) határozza meg.

3. A kiadások alakulása

Az Alap kiadásai októberig 1486,3 milliárd forintot tettek ki, amely a kiadási főösszeg 82,4%-a. Egy évvel korábban 1481,3 milliárd forint volt az összes kiadás (a 2012. évi előzetes teljesítés 82,7%-a).

Az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásokra 461,4 milliárd forintot fordított, amely a tervezett előirányzat 82,7%-a. Ebből a rokkantsági és rehabilitációs ellátásokra fordított kiadások összege 292,9 milliárd forint, ami 2,9 milliárd forinttal alacsonyabb a 2012. év azonos időszakának értékénél. A pénzbeli ellátások közé tartozó gyermekgondozási díjra 78,2 milliárd forintot, míg táppénzre mintegy 49,2 milliárd forintot fordított az Alap. Mindkét ellátás esetében a 2013. évi I-X. havi teljesítés meghaladja az egy évvel korábbi értéket.

A legnagyobb kiadási előirányzatot képező gyógyító-megelőző ellátásra kifizetett I-X. havi összeg 707,7 milliárd forint volt, ez 13,2 milliárd forinttal több, mint az összehasonlított időszaki érték. Az októberig kifizetett összeg tartalmazza többek között az egészségügyi dolgozók II. ütemű béremelésének összegét és egyéb finanszírozási többletet (pl. összevont szakellátás), valamint a korábban pénzellátással rendelkező egészségügyi dolgozók jövedelemkiegészítését is.

A gyógyszerek támogatására fordított I-X. havi összeg 243,8 milliárd forint volt, amely 18,2 milliárd forinttal kevesebb, mint az egy évvel ezelőtti teljesítés.

Az alapkezelő I-X. havi működési kiadásai mintegy 8,2 milliárd forintot tettek ki, a teljesítési arány 89,6%. A bázisidőszakban az erre a célra felhasznált összeg 0,5 milliárd forinttal volt több.

IV.

AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK FINANSZÍROZÁSA

A. Állományi adatok

A központi költségvetés adóssága szeptember végéhez képest kismértékben csökkent. Ennek ellenére összességében az adósság meghaladta az elmúlt év végi forintértéket, amely emelkedés két tényező miatt következett be. Az első tényező a június hónapban megvalósult 5000 fő feletti önkormányzatok adósságának átvállalása, mely miatt nagyjából a központi költségvetés devizaadóssága, kisebb részt a forintadósság emelkedett. Államháztartási szinten az adósságátvállalás nem emelte az államadósságot, mivel csupán az államháztartás egyik alrendszerétől a másikhoz került át. Az adósságnövekedés második tényezője a jelentős forintpiaci kibocsátás, mely a kedvező piaci helyzetből fakadó többlettértékesítés következménye.

Az előzetes adatok szerint október végén a **központi költségvetés forint- és devizaadóssága** az alábbi táblázat szerint alakult:

(Mrd Ft)	2012		2013		Változás	
	záró	%	október	%	Mrd Ft	százalékpont
<i>Deviza</i>	8 326,6	40,2	8 593,4	39,2	266,8	-1,0
Állampapír	5 014,1	24,2	5 901,8	26,9	887,7	2,7
Hitel	3 312,5	16,0	2 691,5	12,3	-620,9	-3,7
<i>Forint</i>	12 042,4	58,1	13 199,8	60,2	1 157,4	2,1
Állampapír	11 475,6	55,4	12 555,6	57,3	1 080,1	1,9
Hitel	566,8	2,7	644,2	2,9	77,3	0,2
<i>Összesen</i>	20 369,0	98,3	21 793,2	99,4	1 424,2	1,1
Egyéb kötelezettségek	351,1	1,7	125,1	0,6	-225,9	-1,1
<i>Mindösszesen</i>	20 720,1	100,0	21 918,3	100,0	1 198,3	0,0

A **központi költségvetés devizaadóssága** október végéig 266,8 milliárd forinttal, 8593,4 milliárd forintra nőtt. A devizaadósság külföldi devizakötvény-kibocsátás következtében 712,4 milliárd forinttal, a Prémium Euró Magyar Államkötvény és a Letelepdesi kötvény kibocsátása következtében 694,3 milliárd forinttal, devizahitel-felvétel és -átvállalás következtében 589,0 milliárd forinttal nőtt, ugyanakkor a devizaadósság törlesztése 1833,6 milliárd forintot tett ki az időszak során. A devizaadósság forintértéke az árfolyamváltozás következtében 104,8 milliárd forinttal nőtt, és bruttó módon számítva a teljes adósság 39,2%-át tette ki október végén.

A teljes adósság 26,9%-át kitevő **devizakötvények** esetében februárban egy 2 milliárd dollár értékű, 10 éves lejáratú, fix kamatozású külföldi devizakötvény-kibocsátásra került sor 438,4 milliárd forint értékben és egy 1,25 milliárd dollár értékű, 5 éves lejáratú, fix kamatozású külföldi devizakötvény-kibocsátásra 274,0 milliárd forint értékben. Figyelembe véve a belföldi Prémium Euró Magyar Államkötvény és az újonnan kibocsátott Letelepdesi kötvény 694,3 milliárd forint értékű értékesítését, az 589,1 milliárd forint értékű devizakötvény-törlesztést (amiből 152,6 milliárd forint volt a PÉMÁK törlesztés) és a 70,1 milliárd forintos árfolyamveszteséget, a devizakötvények állománya 5901,8 milliárd forintot tett ki október végén, amely 2012. év végéhez képest 887,7 milliárd forint növekedést jelent.

A **közvetlen külföldi és belföldi devizahitelek** – amelyek a nemzetközi szervezetektől, illetve külföldi bankoktól felvett, továbbá a belföldről átvállalt hitelek állományából adódnak össze – a teljes adósság 12,3%-át tették ki október végén. A vizsgált időszak alatt e külföldi és belföldi hitelek együttes állománya 170,9 milliárd forint devizahitel-felvétel, 418,0 milliárd forint önkormányzati adósságátvállalás, az IMF-hitel előtörlesztését is tartalmazó 1244,5 milliárd forint törlesztés és 34,6 milliárd forint árfolyamveszteség következtében 620,9 milliárd forinttal csökkent, és 2691,5 milliárd forintot tett ki a hónap végén.

A **költségvetés forintadóssága** október végéig 1157,4 milliárd forinttal nőtt, és 13 199,8 milliárd forintot ért el.

A **forinthitelek állománya** a vizsgált időszakban 29,3 milliárd forint hitelfelvétel, 172,7 milliárd forint önkormányzati hitelátvállalás és 124,7 milliárd forint törlesztés következtében 77,3 milliárd forinttal nőtt. Így a központi költségvetés forinthitel állománya október végén 644,2 milliárd forint értékű hiteltartozásból állt.

Az összes adósság 57,3%-át kitevő, **forintban kibocsátott állampapírok állománya** 1080,1 milliárd forinttal, 12 555,6 milliárd forintra nőtt október végéig. Mindez a piaci államkötvények állományának 325,8 milliárd forintos, a diszkontkincstárjegyek 222,6 milliárd forintos és a lakossági állampapírok 610,8 milliárd forintos növekedésének következménye. A nem piaci államkötvények állománya 79,2 milliárd forint törlesztés következtében csökkent.

A *lakossági állampapírokon* belül a kamatozó kincstárjegyek állománya a vizsgált időszakban 491,8 milliárd forinttal nőtt, az október végi állomány 927,3 milliárd forint volt. A 2012 májusától értékesített féléves kincstárjegy állománya 8,7 milliárd forintos növekedés következtében 19,1 milliárd forintra emelkedett október végéig. Az 1 és 2 éves *Kincstári Takarékjegyek, valamint az 1 éves Kincstári Takarékjegy Plusz* együttes állománya összesen 37,1 milliárd forinttal, 321,4 milliárd forintra nőtt a vizsgált időszakban. A lakossági ügyfelek által vásárolható, inflációhoz kötött kamatozású *Prémium Magyar Államkötvény* állománya 2013. október végén 73,3 milliárd forintos ez évi növekedés hatására 329,7 milliárd forintot tett ki. Október végén a lakossági állampapírok állománya 1597,4 milliárd forintot tett ki, ami 610,8 milliárd forint növekedést jelent 2012. december vége óta.

A *külföldi befektetők állampapír-állománya* októberben 41,5 milliárd forinttal emelkedett. A hó végi 4944,0 milliárd forintos állampapír-állomány 64,6 milliárd forinttal volt alacsonyabb a 2012. december végi állománynál. A külföldi állomány 4,9%-a, 241,8 milliárd forint diszkontkincstárjegy, 95,1%-a, 4702,2 milliárd forint államkötvény. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje október végén 3,88 év volt.

A deviza államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swapműveleteket köt. A nemzetközi piaci szokványok alapján a swapműveletek miatt fennálló partnerkockázatok csökkentése érdekében a felek a swapok nettó értékének megfelelő fedezetet (betétet) helyeznek el egymásnál, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezésre került fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. A vizsgált időszakban az egyéb kötelezettségek állománya összesen 225,9 milliárd forinttal csökkent. Az egyéb kötelezettségek állománya október végén 125,1 milliárd forintot tett ki.

B. Kamatok, hozamok alakulása

B/1. Elsődleges piac

A *diszkontkincstárjegyek* októberi aukcióján a havi átlagos fedezettség az előző havi 2,4-ről 2,7-re nőtt. A kötvényaukciókon a fedezettség az előző havi 1,5-ről 2,3-re emelkedett.

A *3 hónapos diszkontkincstárjegy* utolsó októberi aukcióján az átlaghozam az egy hónappal korábbi aukcióhoz viszonyítva 35 bázisponttal csökkent, és 3,25%-ot tett ki. A *12 hónapos kincstárjegy* utolsó októberi aukcióján a kialakult átlaghozam 3,30% lett, amely 31 bázisponttal alacsonyabb az utolsó szeptemberi aukción kialakult átlaghozamnál.

A *3 éves kötvényaukción* a hozam 36 bázisponttal, 4,19%-ra csökkent az utolsó szeptemberi aukción kialakult átlaghozamhoz képest, az *5 éves kötvény* októberi aukcióján az átlaghozam 4,60%-ot ért el, ami 45 bázispontos csökkenést jelent a szeptemberi aukcióhoz képest, a *10 éves kötvény* 5,39%-os átlaghozama 124 bázisponttal marad el a szeptemberi aukción kialakult átlaghozamhoz képest.

B/2. Másodlagos piac

A másodlagos piacon az időszak egészét tekintve 25-43 bázisponttal csökkentek a referenciahozamok. A jegybank Monetáris Tanácsa októberben 20 bázisponttal 3,40%-ra csökkentette a jegybanki alapkamatot.

Az éven belüli hozamoknál a 3 hónapos hozam 25 bázisponttal 3,30%-ra, a 6 hónapos hozam 39 bázisponttal 3,23%-ra, a 12 hónapos hozam 29 bázisponttal 3,31%-ra csökkent. Az éven túli hozamoknál a 3 éves hozam 34 bázisponttal 4,21%-ra, az 5 éves hozam 43 bázisponttal 4,65%-ra, a 10 éves hozam 38 bázisponttal 5,45%-ra, a 15 éves hozam 34 bázisponttal 6,08%-ra esett.

